

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΠΟΙΗΤΟΥ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑ

Ο ΡΕΓΚΑΛΔΗ ΚΑΙ Ο ΣΟΛΩΜΟΣ

ΤΗΝ Κέρκυρα, όπου έζησε τα τελευταία χρόνια της ζωής του ο έθνικός ποιητής Διον. Σολωμός, γνωρίστημε με πολλούς 'Ιταλούς πρόσφυγας σοφούς και λογίους, οι όποιοι είχαν καταφύγει εκεί, γιατί πολεμούσαν την αυστριακή τυραννία που έβάρυνε τη δούλη ακόμη πατρίδα των.

'Ανάμεσα στους 'Ιταλούς αυτούς πατριώτες ήταν και ο 'Ιωσήφ Ρεγκάλδη, μια ύπεροχη μορφή ποιητού και πατριώτη, ο όποιος μ'ās άφηκε μερικώς έντυπώσεις του από το Σολωμό, που δεν είνε γνωστές στην

'Ιταλία, έγνωρίζε κ' αγαπούσε τη γλώσσα του Δάντου και είχε φίλους πολλούς 'Ιταλούς σοφούς πρόσφυγας. Τις έντυπώσεις και ανάμνησεις του από τη γνωριμία του με τον έθνικό μας ποιητή ο Ρεγκάλδη έδημοσίευσε σε μια μελέτη του στη Γένοβα το 1855, β'πειτα από το θάνατο του Σολωμού, και την αφιέρωσε στον ποιητή 'Ιούλιο Τυτάλδο, φίλο δικό του και του Σολωμού. 'Η μελέτη αυτή έχει πολλά μέρη εξαιρετικά ένδιαφέροντα, γιατί μ'ās δείχνουν πολλά άγνωστα σημεία της ψυχολογίας του έθνικού μας ποιητού.

«Στην Κέρκυρα, αρχίζει ο Ρεγκάλδη, στο κάτω μέρος του βράχου που έχει στην κορφή του το φάρο, υπάρχει ή προτεσταντική εκκλησία των 'Αγγλων. Στο μέρος αυτό γνώρισα και συναντούσα συχνά το 1851 τον ύπεροχο ερμηίτη, τον κόντε Διονύσιο Σολωμό, τον Τυρταίο της νεωτέρας 'Ελλάδος. Εύγενικός και κομψός στους τρόπους, όμιλητής ελαττωσών, με είχε καταγοητεύσει.

»Μιά στην προτεσταντική εκκλησία, είνε ένα άγγλικό σχολείο για παιδιά. 'Εκεί έβλεπα το Σολωμό να ανακατεύεται με τα παιδιά και να τους δίνει κουφέτα και χάδια.

»Ο Σολωμός μελετούσε τα τραγούδια του λαού και ίδιος τα κλέφτικα. 'Όταν ταξίδευα στην 'Αλβανία, ο αξιότιμος Μανούσος (γνωστός ποιητής και φίλος του Σολωμού), μου έδειξε ένα αντίτυπο των έλληγνικών δημοτικών τραγουδιών, που εμάζεψε και μετέφρασε γαλλικά ο διάσημος Φωριέλ. Το αντίτυπο αυτό, που άντικε για πολλά χρόνια στο Σολωμό, ήταν δύο γεμάτο από ιδιόχειρες σημειώσεις του ποιητού, οι όποιες έννοοσε να δημοσιοποιήση τη νέα ποιήσι της πατρίδος του, δηλαδή να φέρη στο ρημό της τα δυνατά αισθήματα του λαού εξευγενισμένα από την τέχνη.

»Στο Πανεπιστήμιο της Παβίας ο νεαρός Διονύσιος Σολωμός απόχτησε ακόμα μεγαλύτερη μόρφωση, συναναστρεφόμενος τους ανθρόπους που την εποχή εκείνη είχαν μεγάλη φήμη στα γράμματα. 'Εγνώρισε το Τζορντάνη και το Μόντη, τους δύο κορυφαίους στον πεζό λόγο και στην ποιήσι της 'Ιταλίας. Γνώρισε επίσης κ' άλλους πολλούς ποιητάς και λογίους μας, για τους όποιους, κατά τις συναναστροφές του, διηγήτο εύχάριστα και περιεργα ανέκδοτα.

— Ο Μόντη, μου έλεγε, είνε ένα σύννεφο δυνατά χρωματισμένο.

Και μ'άν άλλη φορά, ξαναγυρίζοντας στο ίδιο θέμα, μου ελε :

— Για μένα ή ποιήσις είνε ή λογική μεταβλημένη σε εικόνες και αισθήματα, ενώ ο Μόντη έδινε εικόνες που δεν είχαν σχέση με τη λογική, εικόνες παρμένες όχι από τη φύσι, άλλ' από τα βιβλία.

»Ο Σολωμός από τους νεωτέρους 'Ιταλούς ποιητάς, ελάττωσε τον Μαντζώνη. Δεν παρεδέχτο το έξ άλλου ότι έσπεσε από Λεοπαύδη ο τίτλος του μεγάλου ποιητού. Τον θεωρούσε όμως για

ύπεροχο φιλόλογο.

»Σιχνά όταν του μιλούσα για το Λεοπαύδη, ο Ζαζάνθιος ποιητής εφώναζε :

— Είνε θολός ο Λεοπαύδη!

»Μιά μέρα παρουσίασα στο Σολωμό σ' έμμετρη μετάφρασι ιταλική ένα ποιήμα του, καμμένο από ένα Βενετσιάνο, όχι επίδεξιο σαλιαστή στίχων, αλλά μορφωμένον και γνώστην της ελληνικής. Την άλλη ημέρα ρώτησα το Σολωμό αν εδιάβασε τη μετάφρασι :

— Διάβασα δέκα στίχους! μου ελε.

— Και γιατί όχι όλο; ρώτησα.

— Διότι, αποκρίθηκε αποφασιστικά, διότι ο άνθρωπος δεν παραστέκει εύχάριστος στην καταστροφή του εαυτού του.

»'Η κοινωνικός και πολιτικός συνθήκες της 'Ελλάδος, που θόρηκε ο Σολωμός, ήταν πολύ κατάλληλες για τον κάμων δημιουργό έργων ιψηλής έμνεύσεως. Μπορούσε να είνε ο Δάντης της πατρίδος του.

»Ο Σολωμός εν τούτοις, απομακρυσμένος από την κοινωνία, έξενος από το δημόσιο βίο, δεν ανέλαβε ποτέ καμμίαν ύπηρεσία, ούτε επισκρόθησε τις επαρχίες της 'Ελλάδος, που θα του έδιναν υλικό για να δουλέψη τεχνικά τη νέα γλώσσα. 'Εκείνοι όμως που γνωρίζουν τα γεγονότα που φαριμάκωσαν τη νεότητα του Σολωμού, τον δικαιώνουν, διότι κατάληξε να περιφρονή, όχι μόνο τα δημόσια αξιώματα, αλλά και τις συναναστροφές των ανθρώπων. 'Από την κακία των ανθρώπων ύπόφερε βασανιστήρια που ξηραίνουν το άνθος της ζωής σε κάθε εύγενική ψυχή και, μοιλονότι βγήκε νικητής από τους δικαστικούς του άγώνας, εν τούτοις έμισεση την κοινωνία και περιορίσθηκε σε λίγους φίλους αξίους γι' αυτόνα.

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ

'Ελλάδα.

»Ο Ρεγκάλδη ήταν περίφημος στην εποχή του ως αυτοσχέδιος ποιητής. Καί, όπως γνωρίζουμε, στα νεανικά του χρόνια κ' ο Σολωμός συνήθισε, κατά τη μόδα της εποχής εκείνης, να αυτοσχεδιάζη ποιήματα σε διάφορα σαλιόνια, με θέματα που του έδιναν ό άφορατά.

»Ο Ρεγκάλδη στο είδος αυτό ήταν περίφημος σ' όλη την Εύρώπη. Πρό έκατο άκριβώς χρόνων, το 1833, στο Τορίνο για πρώτη φορά, παρουσιάστηκε και κατέληξε το Κολών με τα αυτοσχέδια ποιήματά του. 'Εκτοτε γίνικε μ'ās από τις δόξες της 'Ιταλίας. Το 1839 πήγε στο Παρίσι, όπου άποθεώθηκε κυριολεκτικώς, 'Ο Σατωμπριάν κ' ή Μαντάμ Ρεκαμίε έκάλεσαν στο σαλόνι τους όλη την άφύσικη της δια-

νοήσεως του Παρισιού για να τον χειροκροτήσουν. Και μέσα σ' αυτούς ήταν μεγάλοι ποιητά, ός ο Λαμαρτίνος κ' ο Βίκτωρ Ουγκώ. 'Ο Λαμαρτίνος έκαμε μάλιστα κ' ένα επίγραμμα στο Ρεγκάλδη :

«Οί στίχοι σου αναβήρουν, οι δικοί μου κυλούν.—'Ο Θεός τους έκαμε διαφορετικές κοίτες—οί δικοί μου κοιμώνται κ' οι δικοί σου τρέχουν.—'Εγώ είμαι ή Δίμνη κ' εσύ ό καταρράκτης».

Γυρίζοντας στην πατρίδα του ο Ρεγκάλδη, κινδύνεσε να πέση στα νύχια της αυστριακής άδυναμίας, ή όποια ύπαιτεύθηκε ότι με τα τραγούδια του ζητούσε να εταναστατήση τον Ιταλικό λαό, που ήταν τότε κάτω από τον αυστριακό ζυγό. 'Αναγκάστηκε λοιπόν να φύγη από την πατρίδα του για να γλυτώση. Στην περιπλάνησι του αυτή κατέφυγε στην 'Ελλάδα, που ήταν τότε κάτω από την άγγλική διοίκησι, όπου είχαν καταφύγει προηγουμένως κ' άλλοι 'Ιταλοί πατριώτες και όπου όλος ο κόσμος σχεδόν μιλούσε Ιταλικά. 'Εκεί γνώρισε και το Σολωμό, ο όποιος είχε σπουδάσει στην

'Ο Διονύσιος Σολωμός

φράζω καλά, ώστε να μην περνάη μέσα καθόλου άεργα.

Πράγματι, ο Χόλμς άρχισε να δουλιόνη με τις τάτες της γουατεμάρας τ' αυτιά του και τα ρουθούνια του, σφραγίζοντας τα σφαιρίδια όσω πιο βαθιά μπορούσε, μ' ένα λεπτό, μακρύ έξωλο. Συγχρόνως έξηγούσε στο μαθητή του :

— 'Η φράζεσι τόσο καλά, ώστε αν θελήσουν να σε κοιμήσουν μ' ένα ναρκωτικό, δεν το πετυχαίνουν.

— 'Υπάρχει τέτοιος κίνδυνος, διδάσκαλε ;

— Πολύ φοβούμαι, παιδί μου. Γι' αυτό άκουσέ με. Θα πάω στις 6 στο όδοντιατρείο του Δάν Χάρπερ. Εκί μ' άκολουθήσης από μακριά και θα παραφυλάξης άτ' έξω. 'Αν δεις να βγάζουν άπ' το όδοντιατρείο, ως το θράνυ, κανένα μεγάλο μιδώπιο, κανένα μεγάλο κορίφι ή κανένα φέρετρο, να το ξέρης, θα βρισκόμια κλεισμένος κει μέσα. Μην άνηχησις μοιταταίντα. 'Αν όμως δεν δεις τίποτε τέτοιο, ως αύριο το πρωί, τρέξε τότε στο διευθυντή της 'Αστυνομίας Φόρστερ και ειδοκρίσε τον. Πές του να κάμη άμέσως έρευνα στο όδοντιατρείο του Χάρπερ. Κατάλαβες ;

— Καλά, διδάσκαλε. Θα κάμω όπως μου είπατε.

— Και τώρα δάσε μου το περισσόφο μου, μια σιδερένια άμειοκάνκη γροθιά και τη ραβδο-ξυφολόγγη μου. Λαμπρά, παιδί μου.

—'Ολ—ράιτ τώρα και καλή άντάμια.

— Καλή έπιτυχία, διδάσκαλε. 'Ο Θεός μαζί σας.

'Ηταν πεύ ή ώρα έξ και δέκα.

'Ο Χόλμς βγήκε με προφυλάξι άπ' το σπίτι του και χάθηκε μέσα στο σκοτάδι και την όμίχλη του δρόμου. Πιο κάτω ανέθηκε σ' ένα άμάξι.

— Στο Καβεντίς-σκουίρ, ελε στον άμαξά.

Μετά λίγα λεπτά βρισκόταν μπρός στο όδοντιατρείο του Δάν Χάρπερ. Κατέβηκε άτ' τ' άμάξι, πλήρωσε τον άμαξά και τον άφησε να φύγη. 'Ο δρόμος ήταν έρημος.

— 'Ας άνέβουμε στη φοιλή των κωκυλάγων, μουμούρισε ο Χόλμς. Είμαι βέβαιος πως με περιμένουν για να με ξεπαστρέψουν. Μά αυτό θα το δούμε. 'Ο Σέρλοκ Χόλμς δεν πεθαίνει εύκολα...

('Ακολουθεί)